

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1728

Vragen van het lid **Ellemeet** (GroenLinks) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat er kritiek is op de Europese grensbewaking naar aanleiding van een nieuwe ramp met een migrantenschip* (ingezonden 11 februari 2015).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 26 maart 2015). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 1432.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht: «Kritiek op Europese reddingsmissie na nieuwe ramp Lampedusa»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het feit dat zeker 29 vluchtelingen zijn omgekomen door onderzoek op twee marineschepen onder de vlag van de EU-beschermingsoperatie Frontex?

Antwoord 2

Volgens de berichtgeving over het desbetreffende incident hebben de Italiaanse autoriteiten, naar aanleiding van een noodoproep van de migranten zelf, op zondag 8 februari jl een opsporings- en reddingsoperatie gestart ten zuiden van Lampedusa. Aan deze operatie namen ook twee schepen deel die ingezet werden in de Frontex operatie Triton. Internationale verplichtingen ten aanzien van redding op zee blijven ook tijdens een Frontex operatie bestaan en staten zijn verplicht om hun verantwoordelijkheid op dit punt te nemen. De reddingsoperatie resulteerde in de redding van meer dan honderd migranten. Helaas zijn bij de reddingsactie en de terugreis naar Italië 29 migranten omgekomen. Ik vertrouw erop dat de Italiaanse autoriteiten het incident grondig onderzoeken. Het overlijden van de migranten op de Middellandse Zee is een afschuwelijke gebeurtenis. Het laat wederom zien dat mensensmokkelaars op een nietsontziende manier tewerk gaan. Zij

¹ NOS.nl, 9 februari 2015 (<http://nos.nl/artikel/2018353-kritiek-op-europese-reddingsmissie-na-nieuwe-ramp-lampedusa.html>)

maken misbruik van de situatie van migranten door hen op overvolle boten de Middellandse Zee op te sturen. Het incident onderstreept wederom het belang van de integrale aanpak van illegale immigratie en georganiseerde mensensmokkel op EU niveau.

Vraag 3 en 4

Deelt u de kritiek van de UNHCR dat deze gebeurtenis in verband staat met het vervangen van de Mare Nostrum-missie met de beperktere Triton-missie? Zo nee, waarom niet?

Deelt u de constatering van de UNHCR dat het materieel dat wordt ingezet voor patrouillering in het kader van de Triton-missie niet geschikt is voor het uitvoeren van reddingsoperaties?

Antwoord 3 en 4

Allereerst wil ik duidelijk maken dat operatie Triton een door Frontex gecoördineerde operatie is die, conform het mandaat van het agentschap, zich primair richt op het ondersteunen van de grensbewaking aan de buitengrenzen en niet op redding op zee. Triton is gestart sinds november 2014 en zal voortgezet worden gedurende het gehele jaar 2015. Operatie Mare Nostrum was een nationale Italiaanse operatie die primair gericht was op het redden van mensen in de Middellandse Zee, vaak dichtbij de Noord-Afrikaanse kust. Deze operatie is vanaf november 2014 afgebouwd en sinds begin januari 2015 beëindigd. Het functioneren van de Frontex-operatie Triton en de inzet van materieel en personeel hierin, dient beoordeeld te worden op basis van het doel dat deze operatie heeft, namelijk grensbewaking. Het zijn de staten die primair verantwoordelijk zijn voor reddingstaken die voortkomen uit internationale regelgeving (SAR en SOLAS verdragen). Daarbij moeten lidstaten ervoor waken dat mensensmokkelaars gefaciliteerd worden in hun praktijken. Door in het kader van reddingsoperaties dicht bij de Noord-Afrikaanse kust te patrouilleren, wordt het verkeerde signaal afgegeven dat de illegale en gevaarlijke overtocht naar de EU veilig(er) wordt. Tegelijkertijd moet niet vergeten worden dat ook ten tijde van operatie Mare Nostrum incidenten plaats hebben gevonden waarbij honderden migranten zijn omgekomen. De Middellandse Zee blijft een gevaarlijk terrein voor overvolle boten die bovendien vaak niet zeewaardig zijn.

Ten slotte wil ik benadrukken dat internationale verplichtingen ten aanzien van redding op zee ook tijdens Frontex operaties geldig zijn. Bij noodsituaties kunnen schepen en vliegtuigen die ingezet worden in Frontex operaties, op verzoek van verantwoordelijke autoriteiten, deelnemen aan reddingsoperaties. Volgens Frontex zijn sinds 13 februari jl. alleen al ruim 3000 migranten op zee gered dankzij deelname van varende en vliegende middelen die participeren in operatie Triton.²

Vraag 5

Bent u bereid naar aanleiding van deze berichtgeving in overleg te treden met uw Europese collega's om tot een humanere Europese grensbewaking rond de Middellandse Zee te komen, waarbij het voorkomen van sterfgevallen onder vluchtelingen op de Middellandse Zee tot absolute prioriteit wordt verheven en de bijbehorende adequate middelen worden ingezet? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

De bewaking van de Europese buitengrenzen en bestrijding van mensensmokkel zijn al langer onderwerp van discussie binnen de Europese Unie. Incidenten op zee tonen het belang aan van Europese samenwerking en een integrale aanpak van deze problematiek. Eind 2013 is dan ook de Taskforce voor het Middellandse Zeegebied (TFM) opgericht, en zijn in een actieplan concrete maatregelen opgenomen die betrekking hebben op bijvoorbeeld samenwerking met derde landen, grensbewaking, regionale beschermingsprogramma's, hervestiging, legale migratie en aanpak van georganiseerde migratiecriminaliteit. Daarnaast werkt de Europese Commissie aan een EU plan van aanpak tegen mensensmokkel.

² <http://frontex.europa.eu/news/assets-deployed-in-operation-triton-involved-in-saving-3-000-migrants-since-friday-xmtkwU>

Vraag 6

Bent u bereid extra materieel of middelen beschikbaar te stellen om zo de Frontex-operatie toe te rusten met meer capaciteit, zodat de actieradius voor het redden van vluchtelingen kan worden vergroot? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Als het agentschap voor de buitengrenzen bepaalt Frontex, mede op basis van risicoanalyse, welke middelen nodig zijn om operaties uit te voeren. Op basis van de behoefte van Frontex leveren lidstaten materieel en personeel voor de diverse operaties. Zoals ik hierboven heb aangegeven voert Frontex de gezamenlijke operaties uit conform het mandaat dat primair ziet op grensbewaking. Dit bepaalt mede het materieel dat het agentschap nodig heeft. Nederland zal in april 2015 voor operatie Triton een kustwachtvliegtuig inzetten.